

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 004.9:37.018.43:81

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16750039>

Цифрові технології в процесі навчання філологічних дисциплін

Богуславська Лариса Георгіївна,

кандидат філологічних наук, доцент, кафедра українознавства,

документознавства та інформаційної діяльності,

архітектурний факультет, Навчально-науковий інститут

«Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки і технологій,

м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1872-6064>

Баранник Олена Юріївна,

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства,

документознавства та інформаційної діяльності, Навчально-науковий

інститут «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки та технологій Україна,

м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1410-5981>

Степаненко Олена Костянтинівна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства,

документознавства та інформаційної діяльності, Навчально-науковий

інститут «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки та технологій Україна,

м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0887-5808>

Прийнято: 20.07.2025 | Опубліковано: 06.08.2025

Анотація. Сучасна освіта потребує новаторських підходів до організації освітнього процесу, зокрема у викладанні філологічних дисциплін, де дедалі актуальнішим стає застосування цифрових технологій як засобу модернізації змісту, форм і методів викладання. **Мета статті** – аналіз потенціалу цифрових інструментів у процесі навчання філологічних дисциплін задля формування комунікативної, мовленнєвої, міжкультурної та цифрової компетентностей здобувачів освіти. **Методи.** У дослідженні використано методи педагогічного спостереження, контент-аналізу, порівняльного аналізу, моделювання, опитування студентів-філологів і викладачів закладів вищої освіти, а також елементів педагогічного експерименту. **У результаті** з'ясовано, що застосування цифрових технологій (освітніх платформ, мультимедійних ресурсів, мобільних додатків, інтерактивних вправ, онлайн-курсів, електронних словників, симуляційних мовних середовищ) сприяє підвищенню навчальної мотивації, покращенню академічних успіхів, збільшенню інтересу до вивчення мов, розвитку критичного мислення, креативності та навичок самостійної роботи. Визначено, що здобувачі освіти, котрі активно долучаються до цифрового освітнього середовища, демонструють вищі результати у формуванні мовленнєвої продукції, стратегічному читанні, письмі, аудіюванні та застосуванні міжкультурних знань у комунікативних ситуаціях. **У висновках** наголошено, що ефективна інтеграція цифрових технологій у викладання філологічних дисциплін потребує системного перегляду дидактичних підходів, покращення цифрової грамотності викладачів, створення навчально-методичних комплексів, пристосованих до цифрового середовища, та розвитку цифрової культури в академічному просторі. Підкреслено важливість трансформації філологічної освіти згідно з принципами відкритості, персоналізації, інтерактивності, міждисциплінарності, а також навчання впродовж життя. Визначено перспективи подальших досліджень у напрямі створення цифрових освітніх

екосистем для філологічної підготовки, інтеграції штучного інтелекту в мовну освіту, вдосконалення дистанційних форматів навчання та забезпечення якості мовної підготовки в цифровому вимірі.

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, філологічна освіта, цифрова компетентність, інтерактивне навчання, мовленнєві навички, освітні платформи, інноваційні методики.*

Digital technologies in the process of teaching philological disciplines

Larysa Bohuslavska,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Ukrainian Studies, Document Studies and Information Activities, Faculty of Architecture, Educational and scientific institute «Prydniprovaska State Academy of Civil Engineering and Architecture» of the Ukrainian State University of Science and Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1872-6064>

Olena Barannyk,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Ukrainian Studies, Document Studies and Information Activities, Faculty of Architecture, Educational and scientific institute «Prydniprovaska State Academy of Civil Engineering and Architecture» of the Ukrainian State University of Science and Technologies, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1410-5981>

Olena Stepanenko,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies, Documentation Studies and Information Activity, Educational and scientific institute «Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture» of the Ukrainian State University of Science and Technologies, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0887-5808>

***Abstract.** Modern education requires innovative approaches to organizing the educational process, particularly in the teaching of philological disciplines, where the use of digital technologies as a means of modernizing content, forms, and methods of teaching is becoming increasingly relevant. The **purpose** of the article is to analyze the potential of digital tools in the process of teaching philological disciplines for the formation of communicative, linguistic, intercultural and digital competencies of students. **Methods.** The study employed methods of pedagogical observation, content analysis, comparative analysis, modeling, questioning of philology students and teachers from higher education institutions, as well as elements of pedagogical experimentation. As a **result** of the study, it was found that the digital technologies (educational platforms, multimedia resources, mobile applications, interactive exercises, online courses, electronic dictionaries, simulated language environments) contribute to increased learning motivation, improved academic results, increased interest in language learning, development of critical thinking, creativity and independent work skills. It has been established that students who are actively involved in the digital educational environment demonstrate higher results in the formation of speech production, strategic reading, writing, listening, and the application of intercultural knowledge in communicative situations. The **conclusions** emphasize that the effective integration of digital technologies in teaching philological disciplines requires a systematic revision of didactic approaches, improving the digital literacy of teachers, creating teaching*

and learning environments adapted to the digital landscape, and fostering a digital culture within the academic space. The importance of transforming philological education by the principles of openness, personalization, interactivity, interdisciplinarity, and lifelong learning is emphasized. Prospects for further research in the direction of creating digital educational ecosystems for philological training, integrating artificial intelligence into language education, enhancing distance learning formats, and ensuring the quality of language training in the digital realm are identified.

Keywords: *information and communication technologies, philological education, digital competence, interactive learning, language skills, educational platforms, innovative methods.*

Постановка проблеми. У нинішньому освітньому просторі, що швидко змінюється під впливом цифровізації, використання цифрових технологій у викладанні філологічних дисциплін стає не тільки знаряддям удосконалення освітнього процесу, а й важливою умовою формування якісної професійної підготовки майбутніх фахівців гуманітарного спрямування. Цифрові засоби навчання відкривають широкі можливості для створення динамічного, інтерактивного і гнучкого освітнього середовища, де здобувачі освіти можуть розвивати мовні, комунікативні та аналітичні навички в різноманітних цифрових контекстах. Проте впровадження цифрових технологій у філологічну освіту супроводжується низкою викликів, серед котрих – фрагментарність методичного забезпечення, обмежений рівень цифрової компетентності викладачів, несистемність інтеграції цифрових ресурсів у навчальні програми та нерівномірний доступ до технічних засобів. Це вимагає переосмислення традиційної моделі викладання філологічних дисциплін і переходу до більш адаптивного та технологічно збагаченого освітнього

підходу, що поєднує сучасні методики, цифрові платформи та індивідуалізовані траєкторії навчання.

Використання цифрових інструментів у мовній підготовці – це не тільки оновлення дидактичного арсеналу, але й глибока зміна парадигми навчання, за якої знання формуються в процесі взаємодії здобувача освіти з цифровим контентом, технологічним середовищем та міжособистісною комунікацією. У цьому контексті дедалі нагальнішими стають розвиток цифрової грамотності, критичного мислення, здібності до самонавчання та інтеграція міждисциплінарного підходу, що має забезпечити якісну гуманітарну освіту в умовах цифрової трансформації освітнього простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема цифровізації освітнього процесу в галузі філологічної науки стає надзвичайно актуальною в умовах стрімкої трансформації освіти та зростання вимог до якості підготовки фахівців гуманітарного профілю. Зокрема, Н. Іваненко, М. Денека та О. Сидоренко [1] аналізують цифровізацію викладання філологічних дисциплін в Україні та наголошують на важливості цифрової обізнаності викладачів, оновлення матеріалів та впровадження інноваційних методик для розвитку компетентностей здобувачів освіти. Л. Ткаченко, Л. Плетеницька та О. Алексєєва [2] досліджують роль цифрових технологій у формуванні компетентностей майбутніх педагогів в умовах Нової української школи, зосереджуючись на впливі інноваційних цифрових засобів на професійну підготовку та розвиток ключових педагогічних навичок. А. Бойко (A. Boiko) [3] опрацьовує потенціал цифрових технологій у формуванні комунікативної компетенції з іноземної мови в інтерактивній позакласній діяльності, підкреслюючи їх важливість для підвищення якості навчання мовознавчих і літературознавчих дисциплін. Ю. Гончарова (Yu. Honcharova) [4] розглядає особливості трансгресивної мови постмодерністських автобіографічних текстів і вказує на її функцію у формуванні міжтекстових та металептичних

зв'язків, що має вагу для використання цифрових технологій у процесі викладання предметів філологічного профілю, зокрема в розвитку критичного мислення й аналізу текстів. У статті О. Сокол (O. Sokol) [5] висвітлюється застосування великих мовних моделей у перекладі слов'янських мов на базі чат-технологій, що дає нові перспективи для застосування цифрових технологій у вивченні курсів із мови та літератури. М. Надутенко, М. Надутенко та О. Семенов [6] простежують роль інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні філологічних дисциплін, підкреслюючи їх потенціал для підвищення якості та ефективності освітнього процесу. І. Холод, В. Гончарук та О. Стоколос-Ворончук [7] аналізують розвиток гуманітарно-філологічної освіти в Україні в умовах діджиталізації та цифровізації освітнього процесу і наголошують на важливості інтеграції цифрових технологій для підвищення якості підготовки фахівців. І. Горячок та С. Войталюк [8] досліджують, як інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у викладання мовознавчих і літературознавчих дисциплін для студентів-полоністів розкриває нові перспективи для активного залучення здобувачів освіти та розвитку їх фахових компетентностей. О. Гарачковська, Н. Дмитренко та А. Ніколаєва [9] акцентують увагу на важливості міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних курсів в українських освітніх закладах як засобу розвитку професійних компетенцій здобувачів освіти та підвищення ефективності освітнього процесу. Т. Веретюк [10] розглядає цифрові технології як головний чинник модернізації викладання гуманітарних дисциплін, що сприяє покращенню якості освіти та розвитку професійних навичок здобувачів освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри численні дослідження цифровізації освіти, ефективно та методично вивірене застосування цифрових технологій у навчання філологічних дисциплін досі недостатньо розроблене. Більшість робіт зосереджені на загальних аспектах

інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, тоді як філологічна освіта, що об'єднує мовленнєву, комунікативну, лінгвокультурну та аналітичну підготовку, потребує диференційованого підходу. Не досить досліджено питання створення цифрових ресурсів для філології та інтеграція інструментів у різні види мовленнєвої діяльності, а також вибору платформ, які ефективно підвищують комунікативну компетентність здобувачів філологічної освіти, а не просто замінюють традиційні форми роботи.

Крім того, потребує глибшого опрацювання питання формування філологічних компетентностей у цифровому середовищі з урахуванням персоналізованих освітніх траєкторій. Залишаються відкритими аспекти ефективної цифрової взаємодії між викладачем і студентом, а також впливу цифрового контенту на розвиток критичного мислення, рефлексії та творчих здібностей здобувачів освіти. Належним чином не досліджено й наслідки цифровізації для якості підготовки філологів, зокрема в контексті дотримання академічної доброчесності та роботи з електронними джерелами. В умовах стрімкого розвитку штучного інтелекту постає потреба не лише впроваджувати цифрові інструменти в освітній процес, а й критично оцінювати їх доцільність і відповідність сучасним освітнім цілям.

Формулювання цілей статті. Отже, з огляду на актуальність проблеми впровадження цифрових технологій у процес навчання філологічних дисциплін мета статті полягає у визначенні потенціалу й ефективності їх застосування для підвищення якості філологічної освіти та формування фахових компетентностей здобувачів освіти.

Відповідно, завданнями наукового дослідження є:

- 1) проаналізувати сучасні теоретичні підходи до використання цифрових технологій у викладанні філологічних дисциплін;
- 2) дослідити вплив цифрового освітнього середовища на розвиток мовленнєвих, комунікативних та аналітичних умінь здобувачів освіти;

3) визначити методичні умови ефективного впровадження цифрових інструментів у процесі навчання філології.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація навчальних курсів останніми роками стала відповіддю на сучасні виклики суспільства та освітньої сфери. В умовах швидкого розвитку технологій виникає нагальна потреба вдосконалювати організаційні форми, методи та засоби навчання, створюючи ефективний і доступний освітній простір. Завдяки впровадженню продуманого цифрового середовища освіта стає більш доступною, комфортною та економічно вигідною – зі значним скороченням витрат часу, фінансів і людських ресурсів [1, с. 2]. Надзвичайно важливо, що сучасна філологічна освіта активно інтегрує різноманітні цифрові технології, які відкривають нові можливості для підвищення якості освітнього процесу. Ці технології сприяють не лише передачі знань, а й розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти, зокрема мовленнєвих, комунікативних і аналітичних умінь.

Одними із ключових засобів цифрової підтримки сучасної філологічної освіти є освітні платформи, які не лише забезпечують доступ до навчальних матеріалів, а й сприяють активній комунікації між студентами та викладачами. Завдяки таким ресурсам освітній процес стає більш інтерактивним, гнучким та адаптованим до індивідуальних потреб здобувачів освіти.

Наприклад, сервіс Canva вирізняється простим і багатofункціональним інтерфейсом, адаптованим українською мовою, що робить створення візуального контенту доступним навіть для початківців. Завдяки великій кількості готових шаблонів студенти та викладачі можуть оформлювати презентації, комікси, інфографіку чи логотипи, що робить навчальні матеріали більш наочними і привабливими.

Інтерактивні завдання, створені за допомогою LearningApps, перетворюють навчання на захопливий процес. Цей онлайн-конструктор

дозволяє розробляти тести, кросворди, вікторини, пазли та інші види вправ, підтримуючи велику бібліотеку готових завдань різних рівнів складності. Такий підхід допомагає поглибити засвоєння матеріалу через ігрові форми навчання.

Платформи Moodle та Google Classroom створюють надійний простір для організації освітнього процесу. Moodle відзначається широким функціоналом для контролю знань та гнучкою подачею матеріалів, що особливо корисно у вищій освіті. Google Classroom забезпечує зручний доступ до курсів і матеріалів, а також дозволяє легко організовувати роботу зі студентськими групами [1, с. 5].

Для комунікативної взаємодії і спільної роботи корисними є платформи Edmodo і Microsoft Teams. Edmodo підтримує обмін файлами, організацію тестів та спільних проєктів, сприяючи активному залученню здобувачів вищої освіти в освітній процес. Microsoft Teams інтегрує функції чату, відеоконференцій і спільного редагування документів, що забезпечує гнучкість і оперативність у дистанційному та змішаному навчанні.

Оцінювання знань і збір відповідей та коментарів ефективно реалізується за допомогою Google Forms та Quizizz. Google Forms дозволяє створювати різноманітні опитування й тести, що допомагають аналізувати рівень засвоєння матеріалу. Quizizz робить оцінювання інтерактивним і зручним, автоматично підраховуючи результати та надаючи викладачам швидку статистику.

Для колективної роботи та візуалізації ідей використовується віртуальна дошка Padlet, яка сприяє організації обговорень і мозкових штурмів у межах навчальних груп.

Окремо варто відзначити сервіс WordLearner, який спеціалізується на створенні дидактичних матеріалів англійською мовою з підтримкою кирилиці. Цей ресурс дозволяє викладачам вести облік роботи здобувачів освіти,

формувати навчальні групи та моніторити прогрес, що значно підвищує ефективність мовної підготовки [8, с. 88].

Інтерактивність презентацій на новому рівні забезпечує хмарний сервіс Prezi, що дозволяє створювати нелінійні, багаторівневі презентації на великому віртуальному аркуші. Такий формат не лише підвищує увагу аудиторії, а й сприяє кращому засвоєнню матеріалу завдяки динамічній подачі інформації [10, с. 245].

Платформи та цифрові сервіси, про які йшлося вище, створюють основу для організації ефективного та інтерактивного освітнього процесу, який охоплює різноманітні форми роботи зі здобувачами освіти. Водночас для формування ключових мовленнєвих компетентностей важливим є використання мультимедійних засобів, зокрема аудіо- та відеоматеріалів. Цифрові медіаресурси відіграють важливу роль у розвитку мовних навичок. Використання відео для розбору автентичних мовних ситуацій або аудіозаписів носіїв мови допомагає студентам краще зрозуміти інтонацію, ритм, а також контекст застосування лексики. Наприклад, інтеграція відео з інтерв'ю, презентацій, уривків фільмів у навчальний курс сприяє зануренню в мовне середовище, що є особливо важливим для вивчення іноземних мов.

Поєднання авторських навчальних роликів, студентських відеопроєктів та інтерактивних завдань формує єдине цифрове середовище, в якому зміст, мотивація та зворотний зв'язок взаємно підсилюються [15, с. 722]. У цьому контексті варто звернути увагу на платформу YouTube – це онлайн-сервіс для завантаження та обміну відео, де користувачі створюють контент і діляться ним із широкою аудиторією. Перегляд уривків із фільмів або документальних стрічок про життя письменників, наприклад, допомагає глибше ознайомитися з культурним і мовним контекстом [1, с. 5].

Крім того, електронні книги як цифровий формат видань забезпечують зручний доступ до літературних джерел за допомогою комп'ютерів, мобільних

пристроїв або спеціалізованих рідерів. Своєю чергою відеолекції дозволяють систематично і послідовно викладати навчальний матеріал без необхідності присутності викладача, використовуючи можливості редагування, зберігання та передачі аудіо- і відеоінформації.

Мобільні застосунки, як-от Duolingo, Memrise та Quizlet, активно використовуються у філологічній освіті для розвитку лексичних, граматичних і комунікативних навичок здобувачів вищої освіти. Вони пропонують різноманітні інтерактивні вправи з ігровими елементами, що підвищують мотивацію та роблять процес навчання захопливим. Завдяки підтримці адаптивного навчання ці додатки автоматично підлаштовуються під рівень користувача, забезпечуючи персоналізований підхід та можливість тренуватися в будь-який зручний час поза аудиторією. Для детальнішого ознайомлення з найпопулярнішими мобільними інструментами, що сприяють ефективному вивченню мов, наведено їх характеристику в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика популярних мобільних додатків для підтримки філологічної підготовки

Назва додатку	Основне призначення	Ключові можливості	Особливості використання у філології
<i>Duolingo</i>	Вивчення іноземних мов	Інтерактивні вправи, гейміфікація, адаптивне навчання	Формування базової лексики, закріплення граматичних структур
<i>Memrise</i>	Розширення словникового запасу	Відео з носіями мови, мнемонічні техніки, повторення	Збагачення лексики, розвиток міжкультурної компетентності
<i>LingQ</i>	Читання і слухання автентичних текстів	Аудіо- та текстові матеріали, індивідуалізоване навчання	Робота з автентичними текстами, стратегічне читання
<i>Anki</i>	Запам'ятовування інформації	Флеш-картки, алгоритм повторення, персоналізація	Заучування термінології, лексико-граматичні таблиці

Назва додатку	Основне призначення	Ключові можливості	Особливості використання у філології
<i>BBC Learning English</i>	Вивчення англійської мови через ЗМІ	Актуальні новини, відео, вправи на аудіювання	Аудіювання та аналіз публіцистичних матеріалів
<i>HelloTalk</i>	Практика живого спілкування	Чат із носіями мови, переклад, голосові повідомлення	Практика міжкультурної комунікації
<i>Readlang</i>	Читання з миттєвим перекладом	Інтеграція з браузером, створення власного словника	Робота з літературними текстами, переклад у контексті
<i>Reverso Context</i>	Контекстуальний переклад та вивчення слів	Приклади з реального вжитку, синоніми, граматичні поради	Аналіз стилістичних і лексичних особливостей мовних одиниць

Джерело: авторська розробка

Особливе значення в навчанні філологічних дисциплін мають електронні словники та бази даних, які надають швидкий доступ до великої кількості лексичної та граматичної інформації. Завдяки таким цифровим ресурсам, як Oxford English Dictionary Online або Lingvo, здобувачі освіти можуть швидко відшукати значення слів, їх вживання в контексті, синоніми, антоніми та приклади, що значно полегшує і прискорює мовленнєву діяльність.

Симуляційні мовні середовища і віртуальні лабораторії також стають усе більш популярними інструментами, котрі імітують справжні комунікативні ситуації. Застосування таких технологій дає змогу розвивати практичні навички спілкування, критичного мислення й ухвалення рішень у безпечному середовищі. Наприклад, здобувачі освіти можуть брати участь у віртуальних дебатах, переговорних сесіях або моделювати міжкультурні взаємодії, що сприяє глибшому розумінню мовних і культурних особливостей. У цьому контексті важливе місце займають і розробки Українського мовно-інформаційного фонду Національної академії наук України, які активно впроваджуються у викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти. Зокрема, йдеться про відеословник, що пропонує новий підхід до

презентації онімного матеріалу, а також про віртуальні лабораторії з ономастики, які забезпечують інтерактивну взаємодію між фахівцями в дистанційному форматі. Додатково використовуються спеціалізовані бази даних для глибокого оброблення онімної інформації, лінгвістичні корпуси з урахуванням авторської лінгвістичної розмітки, а також інтерактивні онтологічні екскурсії з 3D-панорамою в межах віртуального ономастичного музею, що відкривають нові можливості для візуалізації та аналізу мовного матеріалу [6, с. 16].

Цифрове освітнє середовище нині розглядається не лише як інфраструктура для доступу до навчальних матеріалів, а як активний простір взаємодії, в якому формуються та розвиваються ключові філологічні компетентності. На особливу увагу заслуговує його вплив на розвиток мовленнєвих, комунікативних та аналітичних умінь. Завдяки використанню інтерактивних платформ (зокрема, Quizlet, Wordwall, LearningApps) здобувачі освіти можуть тренувати вимову, збагачувати словниковий запас та вдосконалювати граматичні навички в ігровому форматі. Аудіовізуальні матеріали (подкасти, відео, озвучені презентації) сприяють формуванню навичок сприйняття на слух, інтонування та переказу, що є важливими складниками мовленнєвої компетентності. Комунікативний складник реалізується через співпрацю в онлайн-середовищах – форумах, чатах, відеоконференціях (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams). У таких форматах здобувачі вищої освіти вчаться не лише висловлювати власну думку, а й дотримуватись правил мовленнєвої етики, активно слухати співрозмовника, аргументовано відповідати. Аналітичні вміння формуються під час роботи з електронними текстовими корпусами, платформами для семантичного аналізу тексту (наприклад, Sketch Engine, AntConc), цифровими бібліотеками. Здобувачі освіти отримують можливість порівнювати тексти, аналізувати мовні явища, виявляти міжтекстові зв'язки.

Таким чином, цифрове освітнє середовище відкриває широкі можливості для формування мовленнєвих, комунікативних і аналітичних умінь. Проте для ефективного використання цих інструментів необхідно дотримуватися певних методичних умов, що гарантують досягнення навчальних цілей і збереження якості освітнього процесу.

Однією з ключових умов є педагогічна цілеспрямованість використання цифрових засобів – інструменти повинні відповідати змісту дисципліни, типу діяльності та рівню підготовки здобувачів освіти. Наприклад, цифрові ресурси доцільно застосовувати на етапах актуалізації знань, закріплення матеріалу, практичного застосування (тести, творчі завдання, обговорення), але не як самоціль.

Другою важливою умовою є інтеграція цифрових інструментів у структуру заняття, що передбачає їх логічне поєднання з традиційними формами та методами навчання. Наприклад, під час вивчення літературного твору можна поєднувати текстову роботу (аналіз художніх засобів, композиції) із цифровими компонентами – створення ментальних карт (Mindomo, Miro), візуалізацій подій чи хмар слів (Mentimeter, WordArt).

Третя умова – забезпечення активної участі здобувачів освіти через застосування проєктного, проблемного чи змішаного навчання. Цифрові інструменти мають не лише передавати інформацію, а й стимулювати пізнавальну діяльність, формувати навички критичного мислення, співпраці, самооцінки. Наприклад, завдання зі створення власного блогу, цифрового портфоліо або подкасту на філологічну тематику сприяють розвитку комплексних навичок.

Крім того, необхідною умовою є наявність цифрової грамотності як у викладача, так і у студентів. Дослідження демонструють, що для ефективного використання цифрових технологій у філологічній освіті необхідно опанувати нові навички, зокрема знання з програмування, створення цифрового контенту

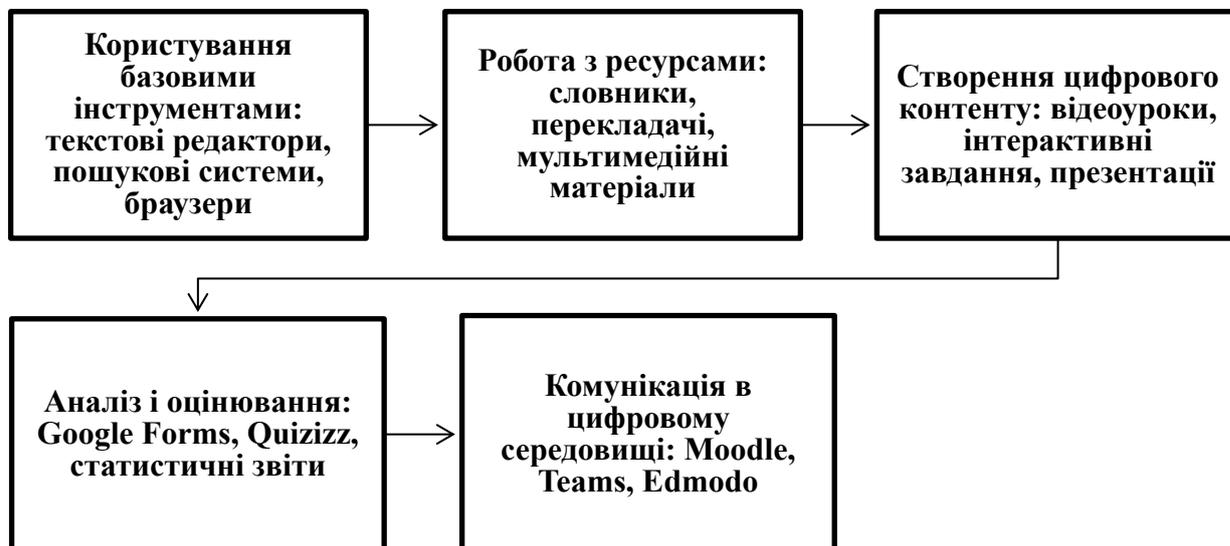
та редагування медіа [7, с. 5]. Цифрова компетентність педагогічних і науково-педагогічних працівників є багатограним і динамічним явищем, що включає професійно-особистісні якості, знання та практичний досвід використання цифрових технологій. Формування цієї компетентності зумовлено, з одного боку, вимогами цифрового суспільства, а з іншого – появою цифрового освітнього простору, який суттєво трансформує освітню взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу [14, с. 8]. Отже, розвиток цифрової компетентності викладачів та здобувачів філологічної освіти відбувається поетапно: від опанування базових навичок роботи з цифровими інструментами до здатності створювати власний освітній контент (рис. 1).

Таким чином, цифрові технології у філологічній освіті не є лише інструментами передачі знань – вони формують нову парадигму викладання, де активність, взаємодія та критичне мислення здобувачів освіти виходять на перший план. Ефективне використання таких технологій відкриває простір для гнучкого, творчого й осмисленого навчального процесу, що відповідає вимогам сучасної освіти.

Ефективне впровадження цифрових технологій у філологічну освіту передбачає дотримання низки дидактичних підходів. Зокрема, доцільним є поєднання елементів змішаного навчання, використання проєктної діяльності, колаборативних платформ і цифрових засобів для зворотного зв'язку. Рекомендовано орієнтуватися на принципи інтерактивності, персоналізації, гнучкості та критичного осмислення контенту.

Рисунок 1

Рівні формування цифрової компетентності

Джерело: власна розробка авторів

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що інтеграція інноваційних технологій до навчальних курсів у філологічній освіті є не лише інструментом підвищення доступності, а й суттєвим чинником трансформації всієї освітньої парадигми. Цифровізація філологічної освіти є багатовимірним процесом, що охоплює оновлення інструментарію навчання, трансформацію методичних підходів та підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів. Використання сучасних цифрових платформ, мультимедійних ресурсів, мобільних застосунків і технологій віртуальної та доповненої реальності сприяє створенню гнучкого освітнього середовища, орієнтованого на розвиток мовних, комунікативних і аналітичних навичок здобувачів вищої освіти. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від рівня цифрової грамотності викладачів, їх здатності інтегрувати технології в освітній процес відповідно до педагогічних цілей, а також від методологічно обґрунтованого підходу до проєктування змісту навчання.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні ефективних адаптивних моделей цифрової освіти у філології, які враховують персональні особливості навчання, а також у ґрунтовному аналізі впливу інтерактивних технологій на якість засвоєння навчального матеріалу та формування професійних компетенцій.

Список використаних джерел

1. Іваненко Н., Денека М., Сидоренко О. Цифровізація освітнього процесу в галузі філологічної науки (українські реалії). *Академічні візії*. 2023. № 18. С. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7813508>.
2. Ткаченко Л., Плетеницька Л., Алексєєва О. Роль цифрових технологій у формуванні компетентностей майбутніх педагогів в умовах Нової української школи. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2024. №7. С. 1-16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12592609>.
3. Boiko A. Interactive extracurricular activities for improving foreign language communicative competence of students of secondary and out-of-school education. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education*. 2024. № 28. P. 43–52. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-1-43-52>.
4. Honcharova Yu. Transgressive language of postmodernist autobiographical writing: intertext and metalepsis. *Ukrainian sense*. 2023. № 2. P. 32–37. DOI: <https://doi.org/10.15421//462213>.
5. Sokol O. Chat-based translation of Slavic languages with large language models. *Information Technology and Computer Engineering*. 2024. Vol. 21, №). P. 43–52. DOI: <https://doi.org/10.63341/vitce/3.2024.43>.
6. Надутенко М., Надутенко М., Семенов О. Застосування цифрового методу у викладанні філологічних дисциплін (на прикладі віртуальної лексикографічної лабораторії). *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2022. Т. 34. С. 7-26. URL:

<https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/1039> (дата звернення: 16.05.2025).

7. Холод І., Гончарук В., Стоколос-Ворончук О. Розвиток філологічної освіти в Україні в умовах діджиталізації та цифровізації освітнього процесу. *Академічні візії*. 2023. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7774459>.

8. Горячок І., Войталюк С. Використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів. *Наукові записки*. 2022. № 205. С. 84-90. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-84-90>.

9. Гарачковська О., Дмитренко Н., Ніколаєва А. Моделювання міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних дисциплін у закладах освіти України. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236548>.

10. Веретюк Т. Огляд цифрових технологій для організації вивчення філологічних дисциплін. *Сучасна філологія: теорія та практика* : матеріали VI всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 квіт. 2024 р.). Київ. 2024. С. 244-246. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/33786182-f1f7-40b6-86a4-f67c757118b7> (дата звернення: 16.05.2025).

11. Гончаренко А., Дятленко Н., Полякова О. Інтеграція цифрових технологій у навчальний процес в закладі вищої освіти: виклики та практичні аспекти. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 4 (38). С. 155-167. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48908/1/A_Goncharenko_N_Diatlenko_O_%D0%A0oliakova_PIN_IPO_4_%20IPO.pdf (дата звернення: 16.05.2025).

12. Волошина О. Формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій у процесі навчання іноземної мови в НУШ. *Formation of Competencies of Gifted Individuals in the System of Extracurricular and Higher Education*. 2023. № 2. С. 145-151. DOI: [10.18372/2786-823.1.18132](https://doi.org/10.18372/2786-823.1.18132).

13. Кучинська О., Ткачук М. Цифрові технології в дистанційному навчанні філологічних дисциплін – вимога часу. *Вісник наукових ідей молоді* : міжнар. науково-практ. конф. молодих вчен., аспірантів та студентів. (м. Вінниця, 24 березня 2021 р.). Вінниця. 2021. С. 79–81. URL: <https://vki.vin.ua/ua/wp-content/uploads/2021/04/24-25-berezhnya-2021-roku-Zbirnyk-konferentsiya.pdf#page=79> (дата звернення: 16.05.2025).

14. Арістова Н. Формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей: інтерактивні форми організації і методи навчання. *Education. Innovation. Practice*. 2023. № 11 (6). С. 6–12. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650x-vol11i6-001>.

15. Шаркань І., Якубишин М. Використання навчальних відео у викладанні філологічних дисциплін: досвід створення та інтеграції цифрового контенту. *Science in the modern world: innovations and challenges* : proc. 9th Intl. sci. pract. conf. (Toronto, 15 may 2025). Toronto. 2025. С. 719–723. URL: <https://surl.li/toncds> (дата звернення: 16.05.2025).